

Plan för trygghetsskapande arbete
Västerhaninge norra förskolor
Vargbergets förskola

Läsåret 2025/2026

Innehåll

Inledning	3
Planens giltighetstid	3
Definitioner	3
Aktiva åtgärder	3
Diskriminering	3
Trakasserier	3
Sexuella trakasserier	3
Kränkande behandling	3
Kränkningar	4
Arbetet under föregående läsår	4
Undersökning av risker och hinder	5
Analys av orsaker till risker och hinder	5
Åtgärder	6
Planerad uppföljning och utvärdering	7
Riktlinjer och rutiner för att förhindra kränkningar	7
Rutiner då ett barn anser sig utsatt för kränkningar	8
Samverkan med barn, vårdnadshavare och anställda	8

Inledning

Av skollagen framgår att Haninge kommun i egenskap av huvudman för Västerhaninge norra förskolor ansvarar för att det i skolans verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever och för att en plan mot kränkande behandling upprättas varje år.

Enligt diskrimineringslagen ansvarar Haninge kommun vidare för att ett arbete med aktiva åtgärder bedrivs i förskolornas verksamhet för att förebygga diskriminering och verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett diskrimineringsgrunderna. Arbetet med de aktiva åtgärderna ska dokumenteras varje år. I Västerhaninge norras förskolor har vi valt att upprätta ett gemensamt dokument för arbetet mot kränkande behandling och arbetet med de aktiva åtgärderna, ”Västerhaninge norras förskolor plan för trygghetsskapande arbete”.

Planens giltighetstid

Västerhaninge norra förskolors plan för trygghetsskapande arbete gäller från och med den 30 augusti 2024 till och med 30 augusti 2025.

Definitioner

Aktiva åtgärder

Aktiva åtgärder är ett förebyggande och främjande arbete för att inom bland annat en förskola motverka diskriminering samt att på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett de sju diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Diskriminering

Diskriminering innebär att någon missgynnas eller kränks och att missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Diskriminering kan vara direkt eller indirekt. Även bristande tillgänglighet, trakasserier, sexuella trakasserier och instruktioner att diskriminera är former av diskriminering.

Trakasserier

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om kommentarer, gester eller utfrysning. Exempel på trakasserier kan vara ett barn som hånar ett annat barn för att hon bär huvudduk.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara att någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är ett uppträdande som utan att vara diskriminering och ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna, kränker ett barns värdighet.

Kränkande behandling kan vara av olika karaktär. Fysisk kränkande behandling kan t.ex. bestå av sparkar, slag och knuffningar mot ett barn. Verbal kränkande behandling kan bestå av hot och nedsättande kommentarer riktade till ett barn. Kränkande behandling kan även ske i form av att frysa ut och ge elaka blickar till ett barn.

Kränkningar

Kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier av ett barn utgör kränkningar.

Arbetet under föregående läsår

Under föregående läsår var vårt mål att ingen skulle utsättas för någon slags diskriminering eller trakasserier samt att kränkningar inte skall förekomma på våra förskolor, varken mellan vuxna och barn eller mellan barn och barn. Alla medarbetare var skyldiga att anmäla varje kränkande behandling till rektor/bitr.rektor som i sin tur skulle vidarebefordra anmälan till förskolans huvudman. All anmälan sker i systemet DF Respons, där anmälan, utredning, åtgärdsplan och uppföljning skall användas vid varje händelse där ett barn känner sig kränkt. Vi använder vårt KIA system om vuxna upplever sig kränkt av vuxen.

Ett mål har också varit att utveckla och fördjupa det förebyggande arbetet mot kränkningar och diskriminering.

- Vi gör oss uppmärksamma på hur vi bemöter barn och vuxna utifrån kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Vi använder oss av olika observationsmetoder (såsom film, 3 spaltare, systematiskt återkommande i SKA mallen) för att uppmärksamma hur vi vuxna uttrycker och förhåller oss gentemot barnen. Kontinuerligt i olika forum exempelvis i veckoreflekationen.
- Kontinuerligt informera vårdnadshavare om trygghetsplanen och lyfta våra förebyggande insatser i bland annat verksamhetsbrev och i möte med vårdnadshavare.
- Organisera för att arbeta/undervisa i mindre grupper.
- Vi fortsätter att arbeta kring barns integritetszoner t.ex. "stopp min kropp".
- Vi använder oss av litteratur och bilder kring vänskap och känslor.
- Fortsatt utveckla tydliga strukturer för hur arbetet på våra gårdar ska utföras så att oönskade platser inte uppstår.
- Organisera för närvarande pedagoger i vår verksamhet.
- Anmäla alla händelser där eventuell kränkande behandling eller diskriminering förekommit i DF Respons.
- Systematisk uppföljning i årsdokumentationen.
- Barnen görs delaktiga i miljöns uppbyggnad och nytt material introduceras.
- Organisera för tillgängliga, inkluderande och trygga miljöer både inomhus och utomhus. Finns handlingsplan för miljö och materiel.
- Främja barns syn och delaktighet kring allas lika värde, olikheter och möjligheter.
- Främja barns integritet och uppmuntra till att säga stopp när något inte känns rätt
- Utveckla konflikthantering mellan barn genom bland annat ICDP, barnråd och pedagoger som är närvarande i barnens lek
- Arbeta för ett ökat deltagandet i våra förskoleråd genom anpassningar med tiderna, olika teman som lyfts och diskuteras
- ICDP – Fortsätta vårt arbete kring Vägledande samspel i vardagen samt APT genom bl.a. Barnrättsteamet

- Vi fortsätter genomföra Trygghetsvandringar och Barnråd enligt det pedagogiska året.
- Pedagoger ska agera i situationer som uppstår och meddela biträdande rektor/rektor om händelsen.
- Vi övar oss att samtala om svåra situationer i olika forum såsom APT och delar av studiedagar
- Vi fortsätter att samtala och arbeta normkritiskt och normkreativt
- All personal har genomgått utbildning i Hedersrelaterat våld
- All personal ska under läsåret fullgöra utbildning kring hur upptäcka barn som far illa, ”Våga se, höra, göra”
- Pedagoger har genomgått digitala fortbildningar kring skyddad identitet

Undersökning av risker och hinder

Undersökningar av risker och hinder görs kontinuerligt i olika forum, i samtal mellan pedagoger och vårdnadshavare samt mellan ledning och pedagoger.

Skolplansenkäten är även ett verktyg för ett årligt undersökande. Handlingsplaner och rutiner för vår verksamhetsstruktur följs upp och revideras vid behov.

- Risk att pedagoger brister i rutiner kring olika händelser; reagera, agera, kommunikation till närmsta chef, använda rätt plattform (DF respons)
- Brister i organisation (superstrukturer på avdelningarna) som kan leda till att alla barnen inte uppmärksammas och obebakade platser finns. Alla pedagoger är ansvariga för alla barn på förskolan, oavsett vilken avdelning barnet går på.
- En risk kan vara att vi inte kommunicerar och informerar på ett professionellt och tydligt sätt vilket gör att vårdnadshavare kan känna otrygghet.

Analys av orsaker till risker och hinder

- Ser behov av kompetens kring konflikthantering
- Förskolornas stora gårdar med flera zoner
- Brister i kommunikation och organisation på förskolor
- Handlingsplaner skapas försent, är inte upprättade eller följs inte
- Vi behöver fortsätta att utveckla en gemensam samsyn
- En risk om man ej följer policy och handlingsplaner
- Övergångar sker inte i mindre sammanhang
- Veckoplaneringen uteblir eller ej följs

Åtgärder

- Vi ser till att föra en god och öppen kommunikation med alla i vår verksamhet. Alla har ansvar och skyldighet att vid behov reagera och agera.
- Vi pedagoger är goda exempel i vårt förhållningssätt till varandra samt gentemot barnen.
- Vi fortsätter att arbeta kring barns integritetszoner t.ex. "Stopp min kropp".
- Vi gör oss uppmärksamma på hur vi bemöter barn och vuxna utifrån kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder
- ICDP som insats för att skapa goda relationer. Vikten av ett gott samspel.
- Vi observerar barns och vuxnas taltid, barns inflytande, placering, ögonkontakt, ordval, tonfall, ansiktsuttryck och fysisk närhet. Vi använder oss av materialet som finns i boken "Normkreativitet i förskolan".
- Barnen har möjlighet att i vår verksamhet få lyssna och bli lyssnade på.
- Vi är måna om barns integritet, barns rätt till ett nej, barns rätt till egna gränser. Vi bemöter barnen på ett professionellt sätt.
- Vi lyfter goda exempel då barnen varit hjälpsamma mot varandra.
- Systematiska uppföljningar i årsdokumentationen, samt diskussioner i olika forum, t.ex. APT, studiedagar mm.
- Arbetet fortgår med att skapa utforskande miljöer, där barnen görs delaktiga i miljöns uppbyggnad. Tydlig introduktion.
- Upprätta tydliga strukturer för arbetet utomhus och inomhus.
- Utökat arbete med bildstöd i verksamheten som skapar möjligheter för alla att kommunicera
- Vi använder oss av litteratur, bilder och filmer kring vänskap och känslor.
- Trygghetsvandring 1-2gg/år
- Vi använder observationsunderlaget som finns tillgänglig i våra miljöer "Observationer som leder till trygghet". Dessa används ibland annat i våra barnroder.
- Öka deltagandet i Förskoleråd genom vardagliga samtal samt introduktion under inskolningsperioden
- Målet är att ha barnråd 2ggr/år
- Dagliga samtal med vårdnadshavare vid lämning, hämtning och vid behov
- Uppföljningssamtal med vårdnadshavare efter inskolningar
- Utvecklingssamtal minst 1ggr/år
- Ha föräldramöten 1ggr/år
- Information till vårdnadshavarna om att Trygghetsplanen är ett av våra styrdokument vid inskolning av nya barn och familjer
- Regelbundna träffar med Barnrättsteamet 2gg/termin

Alla ovan åtgärder följs kontinuerligt upp under varje termin

Planerad uppföljning och utvärdering

- Personalen utvärderar kontinuerligt i årsdokumentationen och även under studiedagar under HT 24 och VT 25
- Gemensam sammanställning och revidering av Trygghetsplanen sker i juni 2025
- Vi tar hjälp av vårdnadshavare vid förskolråd under HT-24 och VT- 25
- Vi analyserar kommande skolplansenkätens resultat för att ta tillvara på vårdnadshavares synpunkter och så även från förskolråd.
- Analys och utvärdering av alla förebyggande och främjande insatser pågår fortlöpande terminsvis i olika forum.

Riktlinjer och rutiner för att förhindra kränkningar

För utbildningsförvaltningen samtliga verksamheter finns gemensamma rutiner för att motverka kränkningar och även hantera uppgifter om kränkningar. Dessa finns tillgängliga för förskolans personal i teamsgruppen Juridik och verksamhetsstöd i mappen Kränkande behandling, diskriminering och trygghetsskapande arbete.

Utöver dessa rutiner har förskolan följande rutiner för att förhindra kränkningar. Rektorn besöker förskolan kontinuerligt och minst en gång per månad bland annat för att säkerställa verksamhetens miljöer ur ett barnperspektiv. Rektorn ansvarar för att ICDP-utbildning pågår kontinuerligt i verksamheten och för att utbildningsfilmen om kränkningar visas för förskolans personal två gånger per år samt skyndsamt för nyanställda. Utbildningsfilmen finns tillgänglig i teamsgruppen Juridik och verksamhetsstöd i mappen Kränkande behandling, diskriminering och trygghetsskapande arbete.

Rutiner för att förebygga och tidigt förhindra trakasserier och sexuella trakasserier

- Värdegrundsdiskussioner och övningar i personalgruppen vid APT, Studiedagar och andra forum.
- Närvarande pedagoger i barnens lek och aktiviteter.
- Personal ska alltid ha god uppsikt över platser där barn befinner sig, både inom- och utomhus. Varje förskola upprättar en plan för hur hela gården ska vara under uppsikt.
- Dagliga samtal med varje barn kring känslor, utanförskap, omsorg, relationer och andra etiska dilemman
- Daglig kontakt med vårdnadshavare.
- Använda våra observationsverktyg.
- Fortsätta att implementera Barnkonventionens artiklar (2, 3, 6, 12) i verksamheten och i Årsdokumentationen.
- Gruppstärkande lekar både utomhus och inomhus
- Trygghetsvandring/Barnintervjuer.
- Respekt för barnens integritet.
- Arbeta med materialet "Stopp min kropp".
- Kontinuerliga samtal med barn och vuxna om allas lika värde.

Rutiner då ett barn anser sig utsatt för kränkningar

En förskollärare, barnskötare eller annan personal som får kännedom om att ett barn anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling eller trakasserier i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn.

Anmälningsskyldigheten gäller för all personal, även vikarier och personal som inte arbetar i barngrupp.

Anmälningsskyldigheten gäller oavsett om det är ett annat barn eller en personal som antas ha utsatt barnet.

Anmälan ska göras skyndsamt vilket innebär att det helst ska göras samma dag eller dagen efter. Anmälan görs i verksamhetssystemet DF Respons. Om anmälan avser rektorn ska man i stället kontakta verksamhetschef för förskola, Åsa Harge.

En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling eller trakasserier i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Rektorn är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring uppgivna kränkningar och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling och trakasserier i framtiden. Utredningar genomförs av rektorn. Rektor kan inte delegera ansvaret för utredningarna till annan.

Rektorn ansvarar för och genomför omgående åtgärder för att komma till rätta med brister som har framkommit i utredningen. Arbetsrättsliga åtgärder genomförs i samråd med verksamhetschef för förskola. Rektor följer upp inom en vecka från att en åtgärd har verkställts, att åtgärden efterlevs och har önskad effekt. Rektor informerar verksamhetschefen för förskola om framkomna brister och vilka åtgärder som vidtas.

Ett kränkingsärende inklusive utredningen, identifierade och vidtagna åtgärder samt uppföljning dokumenteras i DF respons.

- Stöd till det utsatta barnet.
- Lyssna aktivt och empatiskt på båda parter.
- Ta reda på vad som har hänt utan att peka ut någon av parterna.
- Undvik motbeskyllningar och att ifrågasätta barnets unika upplevelse.
- Kommunicera händelsen med respektive vårdnadshavare.
- Anmäl alltid till rektor eller biträdande rektor. Rektor utreder och anmäler till huvudman.
- Kontakta rektor eller biträdande rektor om anmälan till socialtjänsten är aktuell.
- Även vårdnadshavare kan anmäla händelser i DF Respons.

Samverkan med barn, vårdnadshavare och anställda

Barnens delaktighet

Vi lägger stor vikt vid att alla barn är delaktiga i vårt värdegrundsarbete. Vi diskuterar värdegrund och likabehandling med barnen kontinuerligt i vår verksamhet. Genom att hela tiden vara närvarande och lyhörd som pedagog på förskolan får vi kunskaper om barnens olika behov och intressen. Särskilt viktigt att tänka på då det gäller att som pedagog vara lyhörd för de allra yngsta barnens signaler och känslor. Visa respekt för barnets integritet.

Genom trygghetsvandringar, barnintervjuer, barnråd, reflektioner och observationer hjälper barnen oss pedagoger att se förskolans miljö, såväl den fysiska som den psykosociala ur ett barns perspektiv.

Vi använder oss av barnlitteratur och dramatiseringar till att reflektera med barnen över olika dilemman kring hur man får och inte får behandla varandra.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavarna informeras om planen av förskolan i olika forum. Det kan vara tex i informationsmötet för nya vårdnadshavare, i Unikum, under föräldramöten eller under barnets inskolning. De involveras i processen vid vardagliga samtal, förskolråd och andra möten/samråd och genom den årliga skolenkäten.

Samtal med vårdnadshavare om någon kränkning eller diskriminering har förekommit och hur vi pedagoger tillsammans med barnen har hanterat situationen. Då det uppstått kränkning eller diskriminering följer vi handlingsplan och samtalat med vårdnadshavaren/vårdnadshavarna kring händelsen.

Personalens delaktighet

Varje avdelning gör fortlöpande observationer och för samtal tillsammans på bland annat veckoreflekteringen i arbetslaget som utgår från barnens förmågor.

Vi planerar för de åtgärder som behöver göras ur barnets perspektiv, fördelar ansvar och upprättar en tidsplan när en eventuell åtgärd ska vara klar.

Strategigrupp/SAM-gruppen inhämtar information, sammanställer och planerar för kommande arbete kring planen/värdegrundsarbetet under läsåret.

Vårt mål är att kontinuerligt ha vägledningsgrupper inom ICDP (vägledande samspel) med nya pedagoger i enheten. En gemensam grund i vårt värdegrundsarbete.

Vid planering av undervisningstillfällen och lärmiljöer tänker vi förebyggande kring trygghet för enskilda barn och barngrupp.

Tar upp ämnet på APT och studiedagar samt andra forum så som PUG och Barnskötarforum.